

ORJİNAL ARAŞTIRMA ORIGINAL RESEARCH

DOI: 10.5336/nurses.2024-105249

E-Sağlık Okuryazarlığı Eğitiminin Hemşirelik Öğrencilerinin E-Sağlık Okuryazarlığı Düzeyine Etkisi: Yarı DeneySEL Çalışma

The Effect of E-Health Literacy Training on E-Health Literacy Level of Nursing Students: A Quasi-Experimental Study

Gülbahar KORKMAZ ASLAN^a

^aPamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği AD, Denizli, Türkiye

ÖZET Amaç: Hemşirelerin topluma daha iyi sağlık hizmeti verebilmesi için kabul edilebilir düzeyde e-sağlık okuryazarlığına sahip olmaları gerekmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin eğitimleri süresince güvenilir ve geçerli sağlık bilgilerini edinmeleri gelecekte çalışma yaşamlarına hazırlamalarına yardımcı olacaktır. Bu çalışma, e-sağlık okuryazarlığı eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlığı düzeyine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Gereç ve Yöntemler:** Tek gruplu ön test-son test desenli yarı deneysel çalışma, 13 Aralık 2023-10 Ocak 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini 66 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu” ve “E-sağlık Okuryazarlığı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. **Bulgular:** Öğrencilerin yaş ortalaması 19,06±1,06 olup, %83,2’si kadındır. Öğrencilerin %27,3’ü interneti 5 saat ve daha uzun süre kullanmakta ve % 89,4’ü internette sağlıkla ilgili bilgi araştırmaktadır. Eğitim öncesinde 26,25±3,92 olan e-sağlık ölçeği puan ortalaması, eğitim sonrasında 32,65±3,04’e yükselmiştir. Eğitim öncesi ve sonrası puan ortalaması farkları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (t=-12,308, p<0,001). **Sonuç:** Bu çalışmada, uygulanan e-sağlık okuryazarlığı eğitim programının hemşirelik öğrencilerinin e- sağlık okuryazarlığı düzeyini geliştirdiği belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda; hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlığı düzeyini geliştirmek için benzer programların hemşirelik müfredatına entegre edilmesi önerilebilir. Bu programlar aracılığıyla hemşire eğitimciler, öğrencilerin güvenilir sağlık kaynaklarını eleştirel bir şekilde değerlendirmeleri için stratejiler uygulayabilir.

ABSTRACT Objective: Nurses should have an acceptable level of e-health literacy in order to provide better health services to the society. The acquisition of reliable and valid health information by nursing students during their education will help them prepare for their future working life. This study was conducted to determine the effect of e-health literacy training on the e-health literacy level of nursing students. **Material and Methods:** The quasi-experimental study with a one-group pretest-posttest design was conducted between December 13, 2023-January 10, 2024. The sample of the study consisted of 66 nursing students. The data of the study were collected using the “Personal Information Form” and “E-health Literacy Scale”. **Results:** The mean age of the students was 19.06±1.06 years and 83.2% were female. 27.3% of the students used the Internet for 5 hours or more and 89.4% of them searched for health-related information on the Internet. The mean score of the e-health scale, which was 26.25±3.92 before the training, increased to 32.65±3.04 after the training. The difference between the mean scores before and after the training was statistically significant (t=-12.308, p<0.001). **Conclusion:** It was determined that the e-health literacy training programme applied in this study improved the e-health literacy level of nursing students. In line with this result, it can be suggested that similar programmes should be integrated into the nursing curriculum to improve the e-health literacy level of nursing students. Through these programmes, nurse educators can implement strategies for students to critically evaluate reliable health resources.

Anahtar Kelimeler: E-sağlık okuryazarlığı;
hemşirelik öğrencisi; eğitim programı

Keywords: E-health literacy;
nursing student; education program

İnsanlar, çevrim içi ortamda ulaştıkları doğru bilgiyi yanlış bilgidan ayırt etmede güçlük yaşayabilmektedirler. Günümüzde, yanlış çevrim içi sağlık bilgisinin olumsuz etkilerinin nasıl aşılabacağı ve toplumun doğru

sağlık bilgisine nasıl ulaşacağı önemli bir konudur. Toplumun e-sağlık okuryazarlığı düzeyinin artırılması güvenilir ve kaliteli çevrimiçi sağlık bilgisine ulaşmanın etkili bir yolu olarak kabul edilmektedir.¹⁻³

KAYNAK GÖSTERMEK İÇİN:

Korkmaz Aslan G. E-sağlık okuryazarlığı eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin E-sağlık okuryazarlığı düzeyine etkisi: Yarı deneysel çalışma. Türkiye Klinikleri J Nurs Sci. 2025;17(2):459-65.

Correspondence: Gülbahar KORKMAZ ASLAN

Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği AD, Denizli, Türkiye

E-mail: gkorkmazaaslan@gmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences.

Received: 25 Aug 2024

Received in revised form: 18 Oct 2024

Accepted: 26 Nov 2024

Available online: 14 Mar 2025

2146-8893 / Copyright © 2025 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

E-sağlık okuryazarlığı, sağlıkla ilgili çevrim içi bilgilere erişmek, bunları anlamak, doğrulamak, değerlendirmek, yorumlamak ve uygulamak için gereken becerileri kapsar.^{4,5} Düşük e-sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip bireyler, güvenilir e-sağlık bilgisine erişimde güçlük yaşamaktadır.⁵ Düşük e-sağlık okuryazarlığının neden olduğu temel sorun; önyargılı, kanıta dayalı olmayan bilgi ile tarafsız ve kanıta dayalı bilgi kaynakları arasında ayırım yapamamaktır.^{6,7} E-sağlık okuryazarlığı, insanların sosyal medya platformlarında paylaşılan, internette ulaştıkları veya kullandıkları bilgilerin güvenilir olup olmadığını anlayabilmeleri için önemlidir.⁸ Bu nedenle toplumun e-sağlık okuryazarlığı düzeyinin artırılması önemli bir konudur.

Yapılan çalışmalar, e-sağlık okuryazarlık düzeyi yüksek kişilerin, sağlıklı yaşam tarzını daha iyi benimsedikleri, sağlık taramalarını daha fazla yaptıkları, bu kişilerde aşı karşıtlığının daha az olduğu ve tedaviye uyumlarının daha iyi olduğu belirlenmiştir.⁹⁻¹¹ Bununla birlikte, daha önce yapılan çalışmalar birçok kişinin doğru ve güvenilir sağlık bilgilerine erişimde ve bu bilgileri değerlendirmede güçlük yaşadıkları belirlenmiştir.^{12,13} Bu kişilerin, sağlık profesyonellerinin desteğine daha fazla ihtiyaç duyacağı düşünülmektedir.

Başta hemşireler olmak üzere sağlık profesyonelleri, e-sağlık okuyazarlığı becerileri yetersiz olan bireylerin e-sağlık okuryazarlığı düzeyini geliştirme önemli bir rol üstlenebilirler.

Geleceğin sağlık profesyoneli olacak hemşirelik öğrencileri için de e-sağlık okuryazarlığı önemlidir.¹⁴ ¹⁶ E-sağlık okuryazarlığı becerileri, temel hemşirelik bilişimi yeterliliklerinden biri olarak da kabul edilmektedir.¹⁷ Hemşirelik öğrencileri, güvenilir dijital sağlık bilgisine erişmek, bu bilgileri anlamak, değerlendirmek için yeterli e-sağlık okuryazarlığı becerilerine sahip olmalıdır.¹⁷⁻¹⁹ Ayrıca bireylere ve ailelere sağlık eğitimi vermeleri için de iyi düzeyde e-sağlık okuryazarlığına sahip olmaları gerekir. Yapılan çalışmalar, hemşirelik öğrencilerinin elektronik ortamda yüksek kaliteli sağlık kaynaklarını düşük kaliteli sağlık kaynaklarından ayırt etme becerileri zayıf olduğunu göstermiştir.^{16,18,20} Ayrıca literatürde akademi bilgi ve deneyim eksikliği nedeniyle alt sınıf

öğrencilerin e-sağlık okuryazarlık düzeyinin daha da düşük olduğu belirtilmektedir. Bu sonuçlar, hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlığı düzeyini geliştirecek eğitimsel girişimlere ihtiyaç olduğuna işaret etmektedir.^{15,21-23} E-sağlık okuryazarlığı düzeyi eğitimsel müdahalelerle geliştirilebilmektedir.^{24,25} Hemşirelik öğrencileri için geliştirilecek, etkinliği kanıtlanacak eğitim programları hemşirelik müfredatına dâhil edilebilir. Bu programlar öğretim elemanlarının öğrencilerin, e-sağlık okuryazarlığı becerilerini geliştirmelerine yol gösterebilir. Bildiğimiz kadarıyla daha önce hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlığı becerilerini geliştirmek amacıyla yapılan çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle bu çalışmada hemşirelik öğrencilerine verilen e-sağlık okuryazarlığı eğitiminin e-sağlık okuryazarlığı düzeyine etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın Hipotezleri

H₀: Hemşirelik öğrencilerine verilecek e-sağlık okuryazarlığı eğitiminin e-sağlık okuryazarlığı düzeyine etkisi yoktur.

H₁: Hemşirelik öğrencilerine verilecek e-sağlık okuryazarlığı eğitiminin e-sağlık okuryazarlığı düzeyine etkisi vardır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMANIN TİPİ

Bu çalışma, tek gruplu ön test-son test desenli yarı deneysel bir çalışmadır.

ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini, bir devlet üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümüne 2023-2024 yılında 1. sınıfa kayıtlı öğrenciler (184 öğrenci) oluşturmuştur. Daha önce yapılan çalışmalarda, alt sınıflara devam eden öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeyleri daha düşük bulunduğu için çalışmaya 1. sınıf öğrencileri dâhil edilmiştir.^{21,22} Örnek büyüklüğü G-Power 3.1.9.7 (Heinrich Heine University Düsseldorf, Germany) program ile hesaplanmıştır. Orta etki büyüklüğü ($d=0,50$), $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyi ve %95 güç ile örneklem büyüklüğü 52 kişi olarak hesaplanmıştır. Olası kayıplar hesaba katılarak çalışmaya dâhil edilme kriterlerine sağlayan ve gö-

nüllü olan 75 öğrenci çalışmaya alınmış, çalışma 66 öğrenciyle tamamlanmıştır. Araştırmaya dâhil edilme kriterleri; 1. sınıf öğrencisi olmak ve eğitim programına düzenli olarak devam etmektir. Araştırmadan dışlanma kriterleri; veri toplama formlarının eksik doldurması, yabancı uyruklu öğrenci olmaktır.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışmanın verileri, “Kişisel Bilgi Formu” ve “E-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Kişisel Bilgi Formu araştırmacı tarafından literatürden yararlanarak hazırlanmıştır.^{22,26,27} Form, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini, sağlık durumu ve internet kullanım özelliklerini içeren 10 sorudan oluşmaktadır.

E-SAĞLIK OKURYAZARLIĞI ÖLÇEĞİ

Öğrencilerin e-sağlık okuryazarlığı düzeyi, Norman ve Skinner tarafından geliştirilen E-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir.⁵ E-sağlık okuryazarlığı ölçeği, bireyin internet üzerinden sağlık bilgisini arama, bu bilgiyi anlama, değerlendirme ve sağlık sorunlarını çözmeye yararlanma yeterliliğini değerlendirmek için kullanılmaktadır. Ölçek, 8 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5’li Likert tipindedir. Ölçekten alınan toplam puan ne kadar yüksekse, e-sağlık okuryazarlığı düzeyi o kadar yüksek olarak değerlendirilmektedir. Norman ve Skinner, orijinal ölçeğin Cronbach α değerini 0,88 bulmuştur. Coşkun ve Bebiş tarafından yapılan Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmasında Cronbach alfa değeri

0,78 bulunmuştur.²⁷ Bu çalışmada, Cronbach alfa değeri 0,75 bulunmuştur.

EĞİTİM PROGRAMI VE UYGULAMA SÜRECİ

Çalışmanın uygulaması 13 Aralık 2023-10 Ocak 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Eğitime başlamadan önce tüm 1. sınıf öğrencileri ile bir toplantı yapılmıştır. Toplantıda çalışmanın amacı, eğitim programının içeriği, süresi, gerçekleştirme tarihleri ve çalışmanın dâhil edilme kriterleri açıklanmıştır. Daha sonra öğrenciler çalışmaya davet edilmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilere program akışı ve eğitim materyalleri paylaşılmıştır. Bir hafta sonra eğitim programının ilk oturumu gerçekleştirilmiştir. Birinci oturumda eğitime başlamadan önce gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra Kişisel Bilgi Formu ve E-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği uygulanmıştır. Veriler toplandıktan sonra e-sağlık okuryazarlığı eğitim programı interaktif şekilde iki oturumda gerçekleştirilmiştir. Her oturum 90 dakika sürmüştür. Oturumlar birer hafta arayla gerçekleştirilmiştir. E-sağlık okuyazarlığı eğitim programı araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanmıştır.^{21-23,26,28,29} Eğitim programının içeriği, öğretim yöntem ve kullanılan araç gereçler Tablo 1’de yer almaktadır. Güvenilir sağlık kaynaklarını tanıma ve kullanmaya ilişkin örnek çalışmalar için öğrencilerin cep telefonları ile katılmaları sağlanmıştır. Eğitim programı tamamlandıktan 4 hafta sonra son test uygulanmıştır. Kişisel Bilgi Formu’nda yer alan sorular sabit olduğu için son testte uygulanmamıştır. Ön test ve son testte anket formlarının eşleştirilmesinde rumuz kullanılmıştır.

TABLO 1: E-sağlık okuyazarlığı eğitim programı

Oturum	Eğitim konusu	Araç-gereçler	Öğretim-yöntem-teknik
1. Oturum	E-sağlık okuyazarlığının tanımı ve önemi E-sağlık kaynakları (e nabız, sağlık bakanlığı web sitesi v.b) E-sağlık kaynaklarının kullanımı (e-nabız kullanımı, randevu alma, sağlık bilgisi arama v.b)	Bilgisayar, projeksiyon, kağıt, kalem, cep telefonu	Anlatım, soru cevap, tartışma, gösterip yaptırma
2. Oturum	Güvenilir sağlık kaynaklarını tanıma ve kullanma (güvenilir web adresleri, uygun anahtar kelime) İnternetteki bilgilerin güvenilirliğini değerlendirme (Web sitesi kalitesi nasıl değerlendirilir, sosyal ağlarda yayınlanan sağlık bilgilerine ilişkin uyarılar).	Bilgisayar, projeksiyon, kağıt, kalem, cep telefonu	Anlatım, soru cevap, tartışma, beyin fırtınası, gösterip yaptırma, grup çalışması

VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmanın verilerinin analizinde, SPSS 20.0 (IBM, United States) programı kullanılmıştır. Sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma değerlerinin belirlenmesinde tanılayıcı istatistikler kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Kurtosis (Basıklık) ve Skewness (Çarpıklık) değerleri incelenmiştir. Normallik testi sonucunda Skewness değerinin 0,101, Kurtosis değerinin ise -0,404 olduğu belirlenmiştir. Skewness ve Kurtosis değerinin -2 ile +2 arasında bulunması verilerin normal dağıldığını göstermektedir.³⁰ Buna dayalı olarak çalışmada, verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Veriler normal dağıldığı için ön test ve son test puan ortalamalarının karşılaştırılmasında bağımlı gruplarda t-testi kullanılmıştır.

ARAŞTIRMANIN ETİK BOYUTU

Araştırmanın yürütülmesi için Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurul'undan onay alınmıştır (tarih: 24 Kasım 2023, no: E-84949371-600-452318). Öğrencilere, çalışmaya katılımın isteğe bağlı olduğu konusunda bilgi verilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerden bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapan araştırmacılardan e-posta yoluyla izin alınmıştır. Çalışma Helsinki Deklarasyonuna uygun olarak yürütülmüştür.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalaması $19,06 \pm 1,06$ 'dır. Öğrencilerin %83,2'si kadın, %57,6'sı gelirinin giderine eşit olduğunu ifade etmiş, %53'ü il merkezinde yaşamakta ve %98,5'inin herhangi bir kronik hastalığı bulunmamaktadır (Tablo 2). Öğrencilerin %62,1'i internete cep telefonlarından erişim sağlamakta, %27,3'ü interneti 5 saat ve daha uzun süre kullanmakta ve %89,4'ü internette sağlıkla ilgili bilgi araştırdığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %42,4'ü internetin sağlığı hakkında karar vermesinde yararlı olduğunu, %56,1'i internetteki sağlıkla ilgili kaynaklara erişebilmenin önemli olduğunu belirtmiştir (Tablo 3).

Tablo 4'de öğrencilerin e-sağlık okuryazarlık ölçeği ön-test ve son-test puan ortalamalarının karşılaştırılması verilmiştir. Eğitim öncesinde $26,25 \pm 3,92$

TABLO 2: Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri

Sosyodemografik özellikler		
Yaş ($\bar{X} \pm SS$)	19,06 $\pm$ 1,06	
	Sayı	%
Cinsiyet		
Kız	55	83,3
Erkek	11	16,7
Gelir		
Geliri giderinden az	15	22,7
Geliri giderine eşit	38	57,6
Geliri giderinden fazla	13	19,6
Yaşadığı yer		
İl	35	53,0
İlçe	22	33,3
Köy	9	13,6
Kronik hastalığı var mı?		
Evet	1	1,5
Hayır	65	98,5

SS: Standart sapma

TABLO 3: İnternet kullanımı ile ilişkili özellikler

İnternette ulaşım yeri		
Ev	24	36,4
Cep telefonu	41	62,1
Okulda	1	1,5
İnternet kullanım süresi		
Günde 1 saat	0	0
Günde 2 saat	8	12,1
Günde 2-3 saat	24	36,4
Günde 5 saat ve daha fazla	18	27,3
İnternette sağlıkla ilgili bilgi araştırıyor mu?		
Evet	59	89,4
Hayır	7	10,6
Sağlıkla ilgili bilgi araştırma sıklığı		
Nadiren	6	9,1
Bazen	45	68,2
Sıklıkla	15	22,7
Her zaman	0	0
Sağlığınız hakkında karar vermenize yardımcı olmadaki; internetin yararlı olma durumu		
Hiç yararlı değil	0	0
Yararlı değil	9	13,6
Kararsızım	26	39,4
Yararlı	28	42,4
Çok yararlı	3	4,5
İnternetteki sağlıkla ilgili kaynaklara erişebilmenin önemi		
Hiç önemli değil	0	0
Önemli değil	3	4,5
Kararsızım	17	25,8
Önemli	37	56,1
Çok önemli	9	13,6

TABLO 4: Öğrencilerin ön test ve son test e-sağlık okuryazarlık puan ortalamalarının karşılaştırılması

E-Sağlık Okuryazarlık Ölçeği	n	$\bar{X} \pm SS$	t değeri	p değeri	d değeri
Eğitim öncesi	66	26,25 $\pm$ 3,92	t=-12,308	p=0,000	-1,515
Eğitim sonrası	66	32,65 $\pm$ 3,04			

SS: Standart sapma

olan E-sağlık Okuryazarlığı Ölçeği puan ortalaması, eğitim sonrasında 32,65 $\pm$ 3,04'e yükselmiştir. Öğrencilerin eğitim öncesi ve sonrası puan ortalaması farklarının istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı olduğu bulunmuştur (t=-12,308, p<0,001). Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü (d=-1,515) bu farkın çok büyük düzeyde olduğunu göstermiştir.

TARTIŞMA

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin sağlık hizmetlerine girmesiyle birlikte, e-sağlık okuryazarlığı hemşirelik eğitiminde giderek daha fazla önem kazanmıştır.²⁶ Hemşirelik öğrencilerinin, dijital ortamda sağlık bilgilerini bulmak, anlamak ve uygulamak için gerekli becerilere sahip olmaları önemlidir.¹⁷ Geleceğin sağlık profesyonelleri olan hemşirelik öğrencilerin, sağlık hizmeti verilen her ortamda bireylere ve ailelere kaliteli ve güvenli bakım verebilmeleri, eğitim ve danışmanlık yapabilmeleri için iyi düzeyde e-sağlık okuryazarlığına sahip olmaları gerekir.³¹ Ayrıca öğrenciler, bireylerin e-sağlık okuryazarlıklarının geliştirilmesinde de önemli bir rolle sahiptirler. Bununla birlikte daha önce yapılan çalışmalar, hemşirelik öğrencilerinin internetteki düşük ve yüksek kaliteli sağlık bilgilerini ayırt etmek için yeterli e-sağlık okuryazarlık düzeyine sahip olmadığını göstermiştir.^{14,16,20} Mevcut çalışmada da öğrencilerin e-sağlık okuryazarlıkları orta düzeyde (26,25 $\pm$ 3,92) bulunmuştur. Bu bulgular, hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Bu çalışmanın bulgusu, e-sağlık okuryazarlığı eğitim programının öğrencilerin e-sağlık okuryazarlığı düzeyinde iyileşmeye yol açtığını göstermiştir. Eğitim programı öncesi E-sağlık Okuryazarlığı Ölçeği puan ortalaması ile eğitim sonrası E-sağlık Okuryazarlığı Ölçeği puan ortalaması arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, yüz

yüze interaktif olarak gerçekleştirilen eğitim programıyla hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin geliştirilebileceğini göstermiştir. Bebiş ve Coşkun tarafından sağlığı geliştirme dersinin hemşirelik öğrencilerinin ve e-sağlık okuryazarlığı üzerindeki etkisi değerlendirilen bir çalışmada benzer şekilde e-sağlık okuryazarlığı ölçeği ön test ve son test puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.³² Bu sonuçlar eğitimsel girişimlerle hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeyinin geliştirilebileceğini göstermektedir. Literatürde hemşirelik müfredatında e-sağlık derslerinin yetersiz olduğu vurgulanmaktadır.^{26,33} Ülkemizde hemşirelik müfredatında bilgi ve iletişim teknolojisi derslerinin de yeterli düzeyde olmadığı bildirilmektedir.²⁶ Hemşirelik müfredatında hemşirelik bilişimi gibi bilgi yapılarını, becerilerini ve süreçlerini destekleyen derslerin olmaması durumunda e-sağlık okuryazarlığını geliştirmek için özel çabalara gereksinim olduğu vurgulanmaktadır.²⁶ Bu nedenle, hemşirelik fakülteleri, hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeylerini artırma konusunda sorumluluk üstlenmelidir. Fakülteler, müfredatlarını revize ederken, öğrencilerin e-sağlık okuryazarlığı becerilerini geliştirecek öğrenme etkinliklerine yer vermelidir. Mevcut çalışmanın sonuçları, hemşirelik eğitim müfredatında yapılacak değişiklikler için yol gösterici olabilir.

SINIRLILIKLAR

Çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu çalışma, tek bir hemşirelik fakültesinde yürütülmüştür. Bu nedenle çalışma sonuçları sadece bu örnekleme genellenebilir. Çalışmada tek gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Randomize kontrollü çalışmalar gerçekleştirilmesi önerilebilir. Ayrıca çalışmada uzun vadeli izlem yapılmamıştır. Uzun vadeli izlem yapılmadığı için etkinin sürdürülebilirliğinin değerlendirilmesi potansiyeli zayıftır.

SONUÇ

Bu çalışmada uygulanan e-sağlık okuryazarlığı eğitim programının hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlığı düzeyini geliştirdiği belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda; hemşirelik öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlığı düzeyini geliştirmek için benzer programların hemşirelik müfredatına entegre edilmesi önerilebilir. Bu programlar aracılığıyla hemşire eğitimciler, öğrencilerin internetteki yüksek ve düşük kaliteli kaynakları ayırmalarına yardımcı olabilir ve öğrencilerin güvenilir sağlık kaynaklarını eleştirel bir şekilde değerlendirmeleri için stratejiler uygulayabilir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerine verilen e-sağlık okuryazarlığı eğitiminin e-sağlık okuryazarlığı düzeyine etkisini değerlendirmek amacıyla randomize kontrollü çalışmalar yapılması önerilebilir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Bu çalışma tamamen yazarın kendi eseri olup başka hiçbir yazar katkısı alınmamıştır.

KAYNAKLAR

- Wang C, Wu X, Qi H. A comprehensive analysis of e-health literacy research focuses and trends. *Healthcare (Basel)*. 2021;10(1):66. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Peterson G, Aslani P, Williams KA. Consumer use of the internet for medicines information. *International Journal of Pharmacy Practice*. 2010;12(4):185-90. [Crossref]
- Dib F, Mayaud P, Chauvin P, Launay O. Online mis/disinformation and vaccine hesitancy in the era of COVID-19: Why we need an eHealth literacy revolution. *Hum Vaccin Immunother*. 2022;18(1):1-3. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Petrič G, Atanasova S. Validation of the extended e-health literacy scale: structural validity, construct validity and measurement invariance. *BMC Public Health*. 2024;24(1):1991. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Norman CD, Skinner HA. eHEALS: The eHealth Literacy Scale. *J Med Internet Res*. 2006;8(4):e27. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Kitchens B, Harle CA, Li S. Quality of health-related online search results. *Decis Support Syst*. 2014;57(1):454-62. [Crossref]
- Klerings I, Weinhandl AS, Thaler KJ. Information overload in healthcare: too much of a good thing? *Z Evid Fortbild Qual Gesundhwes*. 2015;109(4-5):285-90. [Crossref] [PubMed]
- Muturi N. eHealth literacy and the motivators for HPV prevention among young adults in Kenya. *Communication Research Reports*. 2020;37(3):74-86. [Crossref]
- Yang SC, Luo YF, Chiang CH. Electronic health literacy and dietary behaviors in Taiwanese college students: cross-sectional study. *J Med Internet Res*. 2019;21(11):e13140. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Patil U, Kostareva U, Hadley M, Manganello JA, Okan O, Dadaczynski K, et al. Health literacy, digital health literacy, and COVID-19 pandemic attitudes and behaviors in U.S. college students: implications for interventions. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;18(6):3301. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Hsu W, Chiang C, Yang S. The effect of individual factors on health behaviors among college students: the mediating effects of eHealth literacy. *J Med Internet Res*. 2014;16(12):e287. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- van der Vaart R, Drossaert CH, de Heus M, Taal E, van de Laar MA. Measuring actual eHealth literacy among patients with rheumatic diseases: a qualitative analysis of problems encountered using Health 1.0 and Health 2.0 applications. *J Med Internet Res*. 2013;15(2):e27. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Richtering SS, Hyun K, Neubeck L, Coorey G, Chalmers J, Usherwood T et al. eHealth Literacy: Predictors in a Population With Moderate-to-High Cardiovascular Risk. *JMIR Hum Factors*. 2017;4(1):e4. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Park H, Park H. eHealth literacy skills among undergraduate nursing students in the U.S. and South Korea. *Stud Health Technol Inform*. 2016;225:899-900. [Crossref] [PubMed]
- Tran HTT, Nguyen MH, Pham TTM, Kim GB, Nguyen HT, Nguyen NM, et al. Predictors of eHealth literacy and its associations with preventive behaviors, fear of COVID-19, anxiety, and depression among undergraduate nursing students: a cross-sectional survey. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19(7):3766. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Tubaishat A, Habiballah L. eHealth literacy among undergraduate nursing students. *Nurse Educ Today*. 2016;42:47-52. [Crossref] [PubMed]
- Rathnayake S, Senevirathna A. Self-reported eHealth literacy skills among nursing students in Sri Lanka: a cross-sectional study. *Nurse Educ Today*. 2019;78:50-6. Erratum in: *Nurse Educ Today*. 2019;79:210. [PubMed]
- Park H. Nursing Students' eHealth literacy in the US and South Korea. *Int Arch Nurs Health Care*. 2019;5(2):122. [Crossref]
- McCleary-Jones V. A systematic review of the literature on health literacy in nursing education. *Nurse Educ*. 2016;41(2):93-7. [Crossref] [PubMed]
- Tissera S, Silva N. Self-reported ehealth literacy among undergraduate nursing students in selected districts of Sri Lanka. *Stud Health Technol Inform*. 2017;245:1339. [Crossref] [PubMed]
- Sinan O, Ayaz-Alkaya S, Akca A. Predictors of eHealth literacy levels among nursing students: a descriptive and correlational study. *Nurse Educ Pract*. 2023;68:103592. [Crossref] [PubMed]

22. Tanaka J, Kuroda H, Igawa N, Sakurai T, Ohnishi M. Perceived eHealth literacy and learning experiences among Japanese undergraduate nursing students: a cross-sectional study. *Comput Inform Nurs*. 2020;38(4):198-203. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
23. Robinson C, Graham J. Perceived internet health literacy of HIV-positive people through the provision of a computer and Internet health education intervention. *Health Info Libr J*. 2010;27(4):295-303. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
24. Xie B. Older adults, e-health literacy, and collaborative learning: an experimental study. *J. Am. Soc. Inf. Sci*. 2011;62(5):933-46. [\[Crossref\]](#)
25. Mitsuhashi T. Effects of two-week e-learning on eHealth literacy: a randomized controlled trial of Japanese Internet users. *PeerJ*. 2018;6:e5251. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#) [\[PMC\]](#)
26. Kim S, Jeon J. Factors influencing eHealth literacy among Korean nursing students: A cross-sectional study. *Nurs Health Sci*. 2020;22(3):667-74. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
27. Coşkun S, Bebiş, H. Adolesanlarda e-sağlık okuryazarlığı ölçeği: Türkçe Geçerlik ve güvenilirlik çalışması [Psychometric evaluation of a Turkish version of the e-health literacy scale (e-heals) in adolescent]. *Gölhane Medical Journal*. 2015;57(4):378-84. [\[Crossref\]](#)
28. Bevilacqua R, Strano S, Di Rosa M, Giammarchi C, Cerna KK, Mueller C, et al. eHealth literacy: from theory to clinical application for digital health improvement. Results from the ACCESS Training Experience. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;18(22):11800. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#) [\[PMC\]](#)
29. Institute of Medicine (US) Roundtable on Health Literacy. Health Literacy, eHealth, and Communication: Putting the Consumer First: Workshop Summary. Washington (DC): National Academies Press (US); 2009. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
30. George D, Mallery P. IBM SPSS Statistics 25 Step By Step: A Simple Guide and Reference. 15th ed. New York: Routledge; 2019. p.114-5.
31. Sharma S, Oli N, Thapa B. Electronic health-literacy skills among nursing students. *Adv Med Educ Pract*. 2019;10:527-32. [\[PubMed\]](#) [\[PMC\]](#)
32. Coşkun S, Bebiş H. Effects of health promotion courses on development of healthy lifestyle behaviours and e-health literacy in nursing. *Gölhane Medical Journal*. 2019;61(2):52-8. [\[Crossref\]](#)
33. Wong AKC, Bayuo J, Wang S, Kwan RYC, Lam SC, Wong FKY. Factors associated with the perceptions of eHealth technology of Chinese nurses and nursing students. *Nurse Educ Pract*. 2023;69:103605. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)